

14.6.2021

Valtionhallinnon kehittämisosasto

Ilmoituskanavapalvelua valmisteleavan työryhmän kokous 7/2021

Aika 7.6.2021 klo 10.00–12.00

Paikka Teams -kokous

Osallistujat Markus Siltanen, finanssineuvos, puheenjohtaja, VM
Timo Moilanen, neuvotteleva virkamies, VM
Arja Terho, finanssineuvos, VM
Heli Iirola, neuvotteleva virkamies, VM
Sari Hosionaho, erityisasiantuntija, VM
Juha Keränen, neuvotteleva virkamies, OM
Sarianne Palmula, neuvonantaja, UM
Jyrki Pennanen, tarkastuspäällikkö, SM
Silja Ruokola, hallitusneuvos, LVM
Samuli Bryggare, lakimies, Väylävirasto
Kimmo Helaskoski, riskienhallintapäällikkö, Tuomioistuinvirasto
Ari Huvinen, turvallisuusjohtaja, Maanmittauslaitos
Ulla Järvelin, henkilöstölakimies, verohallinto
Olavi Voutilainen, asiantuntija, verohallinto
Hannu Kananen, sisäisen tarkastuksen päällikkö, Tulli
Arja Kaski-Nurmi, sisäisen tarkastuksen päällikkö, Valtiokonttori
Tuukka Lahkela, johtaja, Business Finland
Ylva Norrgård, lakimies, Häätäkeskuslaitos
Jani Oinonen, controller, Palkeet
Leena Storgårds, sisäinen tarkastaja, Tilastokeskus
Johan Strann, sisäinen tarkastaja, Maahanmuuttovirasto
Niina Toikka, yksikönpäällikkö, johtava juristi, Valtori
Maarit Tulokas, sotilaslakimies, Puolustusvoimat
Klaus Krokfors, johtava tilintarkastaja, Valtiontalouden tarkastusvirasto
Mari Näätsaari, yksikönjohtaja, Valtiokonttori
Kaj Mustikkamäki, tietoturvajohdaja, Valtiokonttori
Heikki Korhonen, kehittämisspäällikkö, Valtiokonttori
Riku Mäki, apulaisjohtaja, Valtiokonttori
Krista Seppälä, assistenttiharjoittelija, VM

Kati Orkola, hallitussihteeri, sihteeri, VM

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.00 ja toivotti kaikki tervetulleiksi työryhmän 7. kokoukseen.

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin ilman muutoksia.

Puheenjohtaja kertoi, että Juha Kerästä oikeusministeriöstä on pyydetty kertomaan tämänkertaisessa kokouksessa sisäisen ja ulkoisen ilmoituskanavan suhteesta toisiinsa. Lähtökohtaisesti pidetään optiona sitä, että sisäisen ilmoituskanavan kilpailutuksen yhteydessä huomioidaan tarkoituksenmukaisella tavalla myös ulkoisen ilmoituskanavan kilpailutus, jos tällainen tarve syntyy.

2. Oikeusministeriön tilannekatsaus

Juha Keränen oikeusministeriöstä kertoi tämän hetkisestä tilanteesta ilmoittajien suojelua koskevan kansallisen lainsäädännön valmistelussa.

Hallituksen esitysluonnoksen valmistelu on loppusuoralla ja 15.6.2021 luonnoksen tekstien pitäisi olla mahdollisimman valmiita.

Ulkoisten ilmoituskanavien perustamiseen velvolliset toimivaltaiset viranomaiset on pystytty lähes kokonaan määrittelemään, mutta valtioneuvosto ja -avustusasioissa ei pystytty yhtä selkeästi erittelemään toimivaltaisia viranomaisia.

Direktiivissä kuvataan kolmiportainen ilmoitusmenettely, jota noudattaen ilmoittaja voi saada lainmukaista suojaa väärinkäytöksestä ilmoittaessaan. Sisäinen ilmoituskanava on ensisijainen keino ilmoittaa väärinkäytöksistä.

Organisaatio voi järjestää itse sisäisen ilmoituskanavansa tai hankkia sen ulkopuoliselta palveluntarjoajalta. Ilmoittamisen on oltava luottamuksellista, ja se on voitava tehdä suullisesti tai kirjallisesti. Direktiivissä on kuvattu tilanteet, jolloin ilmoittaja voi tehdä ilmoituksen suoraan ulkoiseen kanavaan.

Tällä hetkellä kansallisen lainsäädännön valmistelussa on lähdetty liikkeelle siitä, että perustettaisiin keskitetty ulkoinen ilmoituskanava, jonka kautta otetaan vastaan kaikki toimivaltaisille viranomaisille tulevat ilmoitukset. Tähän ratkaisuun on päädytty siitä syystä, että lain soveltamisala on sirpaleinen ja vaikea hahmottaa. Tällä tavoin ilmoittajan ei tarvitsisi erikseen pohtia sitä, mille taholle ilmoitus pitäisi toimittaa. Keskitetystä ilmoituskanavasta välitettäisiin ilmoitus toimivaltaiselle viranomaiselle. Ulkoiselle ilmoituskanavalle asetetut vaatimukset

ovat pitkälti saman sisältöiset kuin sisäiselle ilmoituskanavalle asetetut vaatimukset. Ulkoisessa ilmoituskanavassa ilmoitus olisi voitava tehdä suullisesti ja kirjallisesti.

Sisäisen ja ulkoisen ilmoituskanavan välinen suhde näkyy valvontaviranomaisten kohdalla siinä, että näillä tahoilla tulee olla molemmat ilmoituskanavat ja niiden pitää olla erilliset toisistaan.

Keskustelun aikana pohdittiin, miten valtionhallinnon osalta tulevassa laissa määritellään ne virastot/organisaatiokokonaisuudet, jotka ovat velvollisia perustumaan sisäisen ilmoituskanavan. Valtionhallinnossa on eri tyyppisiä hallinnollisia ratkaisuja. Sovittiin, että esimerkiksi Tuomioistuinviraston osalta asiaan palataan jälkikäteen. Lähtökohtana kuitenkin olisi tässä vaiheessa, että jokainen virasto joutuu perustumaan oman sisäisen ilmoituskanavansa, jos virastossa on säännöllisesti yli 50 henkeä töissä. Todettiin, että määrittelyllä on merkittävä vaikutus muun muassa kilpailutuksen ja hankinnan toteutuksen kannalta.

Todettiin, että kansallisen lainsäädännön valmistelussa lähtökohtana on tällä hetkellä se, että virasto saa itse päättää mahdollistaako se pääsyn sisäiseen ilmoituskanavaan myös muille tahoille kuin palvelussuhteessa olevalle henkilöstölleen. Entiset työntekijät ja muut sidosryhmät voivat tehdä ilmoituksen suoraan ulkoiseen ilmoituskanavaan, jos sisäinen ilmoituskanava ei ole heidän käytössään.

Todettiin myös, että komissio ei ole myöntänyt lisää aikaa julkisen sektorin oikeushenkilöille ilmoituskanavien perustamiseksi.

Lopuksi todettiin vielä, että oikeusministeriölle on toimitettu sisäisen teknisen ilmoituskanavan hankinnasta ja ylläpidosta johtuvat kustannusarviot, jotka lisätään hallituksen esitysluonnokseen.

3. Valtiokonttorin tilannekatsaus

Mari Näätsaari ja Heikki Korhonen Valtiokonttorista kertoivat seuraavaksi sisäisen ilmoituskanavapalvelun hankinnan valmistelun etenemisestä.

Hansel on julkaissut tietopyynnön, jossa järjestelmätoimittajia pyydetään kertomaan hinnoitteluperiaatteet, arviot käyttöönottoprojektin työmäärästä ja aikataulusta. Elokuussa olisi tavoitteena julkaista varsinainen kilpailutus. Lisäksi TUVE-toimijoiden osalta valmistelua on jatkettu.

4. Loppuraportin käsittely

Kati Orkola ja Heikki Korhonen esittelivät tämänhetkistä loppuraporttiluonnosta. Kommentit merkittiin suoraan raporttiluonnokseen.

Keskustelussa nostettiin esille, että valtiovarainministeriön tulisi myös tarkistaa ohjeitaan tilinpäätöksessä ilmoitettavista tiedoista väärinkäytösilmoitusten raportointia koskien.

5. Muut asiat

Sovittiin, että viimeiset muokkaus- ja tekstiehdotukset loppuraporttiin esitetään ensi maanantaihin 14.6.2021 mennessä. Näin varmistetaan, että viimeisessä kokouksessa olisi käsiteltävänä mahdollisimman viimeistelty loppuraporttiversio.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:57.

Seuraava kokous pidetään maanantaina 21.6.2021 klo 10.00–12.00.

Liitteet Whistleblower-ilmoituskanava Valtiokonttorin tilannekatsaus 7.6.2021
WB-työryhmä TUVE-liittymän pohdintaa 20210607